

Головне управління юстиції в Івано-Франківській області

Відділ контролю та організаційного забезпечення

Методичні рекомендації

Організація роботи із запитами та зверненнями народних депутатів України, а також зверненнями, запитами та запитаннями депутатів місцевих рад

(для використання в роботі міськими, районними, міськрайонними управліннями юстиції, фізичними та юридичними особами)

м.Івано-Франківськ
08 серпня 2014 року

Організація роботи із запитами та зверненнями народних депутатів України, а також зверненнями, запитами та запитаннями депутатів місцевих рад

Народний депутат України є обраний відповідно до Закону України "Про вибори народних депутатів України, представник Українського народу у Верховній Раді України і уповноважений ним протягом строку депутатських повноважень здійснювати повноваження, передбачені Конституцією України та законами України (частина перша статті 1 Закону України "Про статус народних депутатів України"

Народний депутат у порядку, встановленому законом має право звертатися із депутатським запитом або депутатським зверненням, зокрема, до керівників органів державної влади (стаття 86 Конституції України (та пункт 7 статті 6 Закону України "Про статус народних депутатів України").

1. Депутатський запит

Депутатський запит – вимога народного депутата, групи народних депутатів чи комітету Верховної Ради України, яка заявляється на сесії Верховної Ради України, дати офіційну відповідь з питань, віднесених до компетенції суб'єктів, яким направляється запит (адресатів) (частина друга статті 15 Закону України "Про статус народного депутата України". Депутатський запит вноситься у письмовій формі та розглядається на засіданні Верховної Ради України.

Верховна Рада України приймає рішення про направлення депутатського запиту відповідному органу або посадовій особі, до яких його звернуто, однією п'ятою від її конституційного складу.

Коло питань, які можуть бути порушені у депутатських запитах, законодавством не обмежується.

Обов'язковими атрибутами депутатського запиту є супровідний лист із зазначенням номера запиту, дати відправлення, дати оголошення запиту, прізвища депутата (групи депутатів, назви комітету Верховної Ради України) та підписом посадової особи, що направляє запит, як правило, Голови Верховної Ради України.

Керівники органів державної влади, до яких звернуто запит, зобов'язані повідомити народного депутата, групу народних депутатів, комітет Верховної Ради України у письмовій формі про результати розгляду його (їх) запиту у п'ятнадцятиденний строк з дня його одержання або в інший, встановлений Верховною Радою України, строк.

Якщо запит з об'єктивних причин не може бути розглянуто у встановлений строк, керівник органу державної влади зобов'язаний письмово повідомити про це Голову Верховної Ради України та народного депутата, групу народних депутатів, комітет Верховної Ради України, який вніс (які внесли) запит, і запропонувати

інший строк, який не повинен перевищувати одного місяця після одержання запиту (частина п'ята статті 15 Закону України "Про статус народного депутата України").

Чинне законодавство надає право народному депутатові України брати безпосередню участь у розгляді внесеного ним запиту. На вимогу народного депутата керівник органу державної влади, якому адресовано запит, зобов'язаний повідомити народному депутатові про день розгляду порушених у запиті питань завчасно, але не пізніше ніж за три дні до їх розгляду (частини шоста та сьома статті 15 Закону України "Про статус народного депутата України").

Народний депутат, представник групи народних депутатів, комітет Верховної Ради України має право дати оцінку відповіді на свій запит. По відповіді на депутатський запит може бути проведено обговорення, якщо на ньому наполягає не менше однієї п'ятої від конституційного складу Верховної Ради України (частина дев'ята статті 15 Закону України "Про статус народного депутата України").

За результатами обговорення відповіді Верховна Рада України приймає відповідне рішення (частина одинадцята статті 15 Закону України "Про статус народного депутата України").

2. Звернення народного депутата України, комітету Верховної Ради України

Депутатське звернення – викладена в письмовій формі пропозиція народного депутата здійснити певні дії, дати офіційне роз'яснення чи викласти позицію з питань, віднесених до компетенції суб'єктів, яким направляється звернення (адресатів).

Звернення народних депутатів можуть адресуватись, зокрема, органам державної влади та їх посадовим особам (частина перша статті 16 Закону України "Про статус народного депутата України").

Комітети мають право звертатися з питань, віднесених до предметів їх відання, зокрема, до державних органів. Звернення від комітетів Верховної Ради України розглядаються в порядку, передбаченому Законом України "Про статус народного депутата України" для депутатських звернень (частина третя статті 17 Закону України "Про комітети Верховної Ради України").

Орган державної влади, якому адресовано депутатське звернення, зобов'язаний протягом 10 днів з моменту його одержання розглянути і дати письмову відповідь. У разі неможливості розгляду звернення народного депутата у визначений строк його повідомляють про це офіційним листом з викладенням причин продовження строку розгляду. Строк розгляду депутатського звернення, з урахуванням продовження, не може перевищувати 30 днів з моменту його одержання (частина друга статті 16 Закону України "Про статус народного депутата України").

Народний депутат, який направив звернення, може бути присутнім при його розгляді, про що він повідомляє відповідний орган державної влади, якому адресовано депутатське звернення.

Посадова особа, відповідальна за розгляд звернення народного депутата, зобов'язана завчасно, але не пізніше ніж за день повідомити народного депутата про час і місце розгляду звернення (частина третя статті 16 Закону України "Про статус народного депутата України").

3. Надання відповіді та зняття з контролю запитів та звернень народних депутатів України

Відповідь надається в обов'язковому порядку і безпосередньо тим органом державної влади, до якого було направлено запит, за підписом його керівника.

Відповідь на депутатський запит, внесений народним депутатом, надається відповідно Голові Верховної Ради України і народному депутату, який його вніс. Відповідь на депутатський запит, внесений групою народних депутатів, комітетом Верховної Ради України, надається відповідно Голові Верховної Ради України і народному депутату, підпис якого під запитом значиться першим, голові комітету Верховної Ради України (частина восьма статті 15 Закону України "Про статус народного депутата України").

Вмотивована відповідь на депутатське звернення повинна бути надіслана народному депутату не пізніше як на другий день після розгляду звернення. Відповідь надається в обов'язковому порядку і безпосередньо тим органом державної влади, до якого було направлено звернення, за підписом його керівника (частина четверта статті 16 Закону України "Про статус народного депутата України").

Окрім того, запити та звернення народних депутатів України, що надсилаються Кабінетом Міністрів України для вжиття відповідних заходів, розглядаються органом відповідно у 10- та 5-денний строк після їх реєстрації у Секретаріаті Кабінету Міністрів України (абзац четвертий підпункту 4.9.1 Примірної інструкції з діловодства у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.97 № 1153).

Датою виконання завдань, визначених рішеннями Кабінету Міністрів України, дорученням Прем'єр-міністра України, листами Першого віце-прем'єр-міністра, віце-прем'єр-міністрів, відповідно до вимог законів, постанов Верховної Ради України, актів і доручень Президента України, вважається дата реєстрації у Секретаріаті Кабінету Міністрів України документів, які містять інформацію про їх виконання, або проектів відповідних нормативно-правових актів (абзац п'ятий підпункту 4.9.1 Примірної інструкції з діловодства у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.97 № 1153).

Зняття з контролю запитів та звернень народних депутатів здійснюється після підписання їх керівником установи або уповноваженою особою.

4. Звернення, запит та запитання депутата місцевої ради

Депутати місцевих рад згідно статті 11 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" також мають право на депутатське звернення, депутатський запит, депутатське запитання (пункт перший частини другої).

5. Звернення депутата місцевої ради

Депутатське звернення – це викладена в письмовій формі вимога депутата місцевої ради з питань, пов'язаних з його депутатською діяльністю, здійснити певні дії, вжити заходів або надати офіційне роз'яснення з питань, віднесених до компетенції суб'єктів, яким направляється звернення (адресатів).

Звернення місцевих рад може бути адресовано місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування та їх посадовим особам, а також керівникам правоохоронних та контролюючих органів, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, розташованим на території відповідної ради (частина перша статті 13 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад").

Зазначені суб'єкти зобов'язані у десятиденний строк розглянути порушене депутатом питання та надати йому відповідь, а у разі необхідності додаткового вивчення чи перевірки фактів, дати йому відповідь не пізніше як у місячний строк, повідомивши депутата про мотиви необхідності продовження строку розгляду (частина друга статті 13 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад").

Депутат місцевої ради може взяти участь у розгляді свого звернення, про дату якого місцеві органи влади повинні повідомити його завчасно, але не пізніше як за п'ять календарних днів.

У разі невдоволення результатами розгляду свого звернення або ухилення посадовими особами від вирішення порушеного питання, депутат місцевої ради має право внести депутатський запит відповідно до статті 22 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" (частина п'ята статті 13 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад").

6. Запит депутата місцевої ради

Депутатський запит - це підтримана радою вимога депутата місцевої ради до посадових осіб ради і її органів, сільського, селищного, міського голови, керівників підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, які розташовані або зареєстровані на відповідній території, а депутат міської (міста обласного значення), районної, обласної ради - також до голови місцевої державної адміністрації, його заступників, керівників відділів і управлінь з питань, які віднесені до відання ради (частина перша статті 21 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад").

Статтею 22 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" встановлено, що строк надання відповіді на запит депутата місцевої ради визначається місцевою

радою. Офіційна відповідь надається у письмовій формі відповідній раді та депутату місцевої ради. Якщо запит з об'єктивних причин не може бути розглянуто у встановлений радою строк, то орган або посадова особа зобов'язані письмово повідомити раді та депутатові місцевої ради, який вніс запит, і запропонувати інший строк, який не повинен перевищувати один місяць з дня одержання запиту. Відповідь на запит у разі необхідності розглядається на пленарному засіданні ради (частина четверта статті 22 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад").

Депутат місцевої ради має право надати оцінку відповіді на свій запит. За результатами відповіді на депутатський запит може бути проведено обговорення, якщо на цьому наполягає не менше 1/4 присутніх на засіданні депутатів місцевої ради. Посадових осіб, до яких звернуто запит, своєчасно інформують про дату та час обговорення відповіді на запит радою. Вони або уповноважені ними особи мають право бути присутні на цьому засіданні ради (частина п'ята статті 22 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад").

7. Депутатське запитання

Депутатське запитання - це засіб одержання депутатом місцевої ради інформації або роз'яснення з тієї чи іншої проблеми. Відповідь на запитання може бути оголошено на сесії ради або дано депутату місцевої ради в індивідуальному порядку. Запитання не включається до порядку денного сесії, не обговорюється і рішення по ньому не приймається (частина друга статті 21 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад").

6. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання запитів, звернень чи запитань

Згідно статті 36 Закону України "Про статус народного депутата України" за невиконання законних вимог народного депутата або створення перешкод у його роботі, у разі відмови від своєчасного надання необхідної інформації на вимогу народного депутата або подання завідомо недостовірної інформації посадові особи несуть адміністративну, кримінальну відповідальність, встановлену законом.

Несвоєчасне виконання актів та доручень враховується під час розгляду питань щодо матеріального та іншого заохочення працівників.

У 2003 році Кодекс про адміністративні правопорушення було доповнено статтею 188¹⁹, якою передбачено, що недодержання встановлених законодавством строків надання інформації, зокрема, народному депутату, тягне за собою накладення штрафу від 10 до 25 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Законом України "Про статус депутатів місцевих рад" визначено, що невиконання посадовими особами вимог закону щодо забезпечення гарантій депутатської діяльності тягне за собою відповідальність згідно із законом (частина перша статті 36 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад").